

умови для всебічного розвитку дітей, формування у них громадянської свідомості, любові до рідного краю та активної життєвої позиції. Використання таких методів сприяє не лише пізнавальному, але й емоційному залученню дітей до процесу виховання, що робить його ефективним та цікавим.

Список використаних джерел

1. Лижник О.М. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку. Хмельницький : Барвінок, 2016. 132 с.
2. Стаєнна О. Традиції рідного краю як засіб громадянського виховання дітей старшого дошкільного віку. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*, 2013. Випуск 47. С. 283- 287.
3. Сухар В.Л. Ознайомлення з соціально-предметним довкіллям. Середній дошкільний вік/ Упоряд. В.Л. Сухар. Харків: Ранок, 2019. 192с.: іл.+CD-ROM. (Сучасна дошкільна освіта).
4. Тесленко С. Виховання національно-патріотичних почуттів дітей старшого дошкільного віку у процесі ознайомлення з рідним краєм. *Науковий збірник «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка»*, 2018. Том 3, № 20. С. 131-137.

Ольга Лопатюк,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Тамара Пагута,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»

РОЛЬ КОНТРОЛЮ ЗА ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ В ЗДО

Реформування сучасної системи освіти України, зокрема дошкільної, ставить нові виклики перед керівниками закладів дошкільної освіти (ЗДО), серед яких особливе місце займає система контролю за освітнім процесом. Контроль у ЗДО сприяє забезпеченню якості освітніх послуг, дотриманню стандартів освіти, а також стимулює професійний розвиток педагогічного персоналу. У сучасних умовах особливо актуальним є створення системи

контролю, яка б відповідала принципам гуманізації, демократизації та інклюзивності, передбачених Законом України «Про освіту» та Законом України «Про дошкільну освіту».

У Рекомендаціях щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти у 2024-2025 навчальному році зазначається, що «організація освітнього процесу в закладах дошкільної освіти є фундаментальною складовою розвитку кожної дитини та майбутнього суспільства в цілому. Від того, наскільки вдало та професійно буде організовано навчання і виховання в цей період, залежить подальший успіх дітей у навчанні, їхня здатність до адаптації в соціумі та готовність до майбутніх життєвих викликів» [2].

Система контролю за освітнім процесом у закладах дошкільної освіти є одним із ключових механізмів забезпечення якості освіти. Її актуальність зумовлена необхідністю підвищення ефективності освітнього процесу, забезпечення дотримання державних стандартів та створення умов для гармонійного розвитку дітей дошкільного віку.

Ю. Соловей зазначає, що «у вітчизняному філософському дискурсі якість освіти – предмет дослідження сучасних науковців В. Андрущенка, В. Кременя, К. Левківського, В. Огнев'юка, І. Предборської та ін. Педагогічний контекст якості дошкільної освіти відображено у наукових працях Л. Артемової, А. Богданової, З. Борисової, Л. Зданевич, О. Кононко, М. Коченгіної, К. Крутій, Н. Лисенко, Л. Лохвицької, Т. Лукіної, З. Нагачевської, Г. Рего, О. Савченко, Т. Степанової, В. Темчук, І. Улюкаєвої, О. Янко та ін.» [1, с. 20-21]

Ми розділяємо думку Л. Швайки, що «нині, в управлінні закладом дошкільної освіти усе більшої актуальності набуває питання проведення досконалої системи контролюючих дій, що спрямовані на діяльність дошкільної установи. Проконтролювати – означає проаналізувати якісний стан об'єкта, кінцевий результат діяльності. Для працівників закладів дошкільної освіти особливе значення має проблема управління якістю освіти, забезпечення особистісно-орієнтованого підходу освітнього процесу в ЗДО» [4, с. 4].

Контроль за освітнім процесом повинен бути спрямований на систематичне вивчення стану роботи педагогічних працівників, виконання програми виховання і навчання дітей дошкільного віку і надання вчасної допомоги педагогам. Контролювати означає не просто з'ясувати, що зроблено, а що ні, а й детально вивчивши педагогічний процес, методи роботи педагогів, допомогти їм удосконалити свою майстерність. Справедлива і доброзичлива оцінка діяльності педагогів допомагає їм побачити свої слабкі і сильні сторони, вчить критично аналізувати свою роботу. Контроль, у якому фіксуються тільки недоліки, не може допомогти педагогу досягти високих результатів [3, с. 4].

Контроль за освітнім процесом у ЗДО - це організована діяльність адміністрації закладу, яка спрямована на забезпечення якості навчально-виховної роботи, розвиток дітей та створення комфортних умов для їхнього зростання.

Нами були виділені основні види контролю за освітнім процесом, які використовуються в ЗДО (Таблиця 1).

Таблиця 1

Види контролю за освітнім процесом у ЗДО:

Вид контролю	Характеристика	Ціль	Форма реалізації
Попередній контроль	Здійснюється перед початком навчального року або нової діяльності.	Визначити готовність педагогів, дітей та матеріально-технічної бази до роботи.	Ознайомлення з планами роботи, бесіди, перевірка документації.
Поточний контроль	Проводиться у процесі освітньої діяльності.	Відстеження якості організації освітнього процесу та своєчасна корекція.	Спостереження за заняттями, моніторинг розвитку дітей, аналіз роботи вихователів.
Тематичний контроль	Зосереджується на окремій проблемі чи	Вивчення стану конкретного напрямку роботи (наприклад,	Проведення анкетування, аналіз занять,

Вид контролю	Характеристика	Ціль	Форма реалізації
	аспекті освітнього процесу.	мовленнєвий розвиток).	консультації.
Фронтальний контроль	Охоплює всі аспекти освітньої діяльності в групах або закладі в цілому.	Глибоке вивчення ефективності роботи педагогічного колективу та навчально-виховного процесу.	Спостереження, аналіз документації, звіти педагогів.
Оперативний контроль	Здійснюється швидко, з метою вирішення поточних питань.	Надання термінової допомоги, усунення недоліків.	Раптові перевірки, бесіди, інструктажі.
Підсумковий контроль	Проводиться за результатами певного періоду (семестр, навчальний рік).	Оцінка досягнень дітей, педагогів і виконання освітніх програм.	Аналіз звітності, підсумкові заходи, виставки, моніторинг.

Контроль за освітнім процесом - це систематична діяльність, спрямована на оцінювання, аналіз та коригування різних аспектів освітньої діяльності з метою забезпечення її ефективності, якості та відповідності встановленим стандартам. Він є одним із ключових механізмів управління освітньою системою, який дозволяє досягати освітніх цілей та постійно вдосконалювати процес навчання й виховання.

Контроль у ЗДО повинен бути не лише інструментом оцінки, а й засобом підтримки та розвитку педагогічного колективу, створення сприятливих умов для дітей та постійного вдосконалення освітнього процесу.

Саме правильно організований контроль дає уявлення про реальний стан освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та допомагає планувати відповідну роботу з педагогами.

Список використаних джерел

1. Моніторинг якості дошкільної освіти: навчально-методичний посібник / Автор-укладач Ю. О. Соловей. Черкаси, 2019. 118 с.
2. Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти у 2024-2025 навчальному році. URL: <http://surl.li/xfvcvz> (дата звернення 08.11.2024 р.)
3. Смольникова Г. Рекомендації щодо вичення стану освітнього процесу в ЗДО. Види контролю. URL: <http://surl.li/eaburx> (дата звернення 08.11.2024 р.)
4. Швайка Л. А. Як оцінити роботу ДНЗ. Харків : Основа, 2009. 165 с.

*Оксана Лучин,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Лілія Мельничук,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янчука»*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ У ДОШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

У наш час суспільство ставить перед дошкільними освітніми установами високі вимоги. На перший план висуваються завдання щодо створення умов для розвитку самостійної, творчо активної, допитливої, цілеспрямованої особистості, тобто на створення цілісної системи розвитку та виховання дітей дошкільного віку. Гарантом успішного розв'язання проблеми виховання самостійності дітей є спрямованість Базового компонента дошкільної освіти на реалізацію принципу дитиноцентризму, забезпечення її життєдіяльності як важливого складника повноцінного розвитку самостійної особистості.

У визначенні цього запитання орієнтиром є Національна стратегія розвитку освіти України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про охорону дитинства», Конвенція ООН про права дитини. Одним із стратегічних напрямів розвитку освіти в